

ADVIESNOTA voor burgemeester en wethouders

Openbare besluitenlijst

Zaaknummer: 25926-2024

Medewerker	:	Barbara Luijters
Team	:	Leefomgeving
Datum	:	4 juli 2024
Portefeuillehouder	:	wethouder Marcel Blind

<p>BIJLAGEN:</p> <p><input checked="" type="checkbox"/> SOK Enexis Gemeente 04024: zaak 20975-2024:</p> <p><input checked="" type="checkbox"/> Mandatering wethouder Blind: Zaak-25965-2024:</p>
<p>AFSTEMMING MET</p> <p><input checked="" type="checkbox"/> team Communicatie en Ondersteuning</p> <p><input checked="" type="checkbox"/> Geen actieve communicatie</p> <p><input checked="" type="checkbox"/> anders, nl. besproken met BOR, PMA</p>
<p><input checked="" type="checkbox"/> Openbaar</p> <p><input type="checkbox"/> Vertrouwelijk</p>
<p>ONDERWERP</p> <p>Ondertekening samenwerkingsovereenkomst (SOK) / intentieverklaring Enexis</p>

BESLUIT burgemeester en wethouders

1. Kennis te nemen van de samenwerkingsovereenkomst met Enexis;
2. Wethouder Blind te mandateren om namens het college de SOK te ondertekenen;
3. De raad te informeren over deze samenwerkingsovereenkomst via de lijst ingekomen stukken.

SAMENVATTING

Olst-Wijhe verduurzaamt én groeit. Hierdoor verandert de manier waarop we energie opwekken, verbruiken, transporteren en opslaan. Het huidige energiesysteem is daar niet op berekend en daarom moet het worden aangepast. Het college wordt gevraagd om wethouder Marcel Blind te mandateren om de Samenwerkingsovereenkomst met Enexis te ondertekenen, als startsein van een verdere planmatige samenwerking.

AANLEIDING

Olst-Wijhe verduurzaamt én groeit. Hierdoor verandert de manier waarop we energie opwekken, verbruiken, transporteren en opslaan. Het huidige energiesysteem is daar niet op berekend en daarom moet het worden aangepast.

Enexis wil graag met de gemeenten in haar werkgebied een samenwerkingsovereenkomst ondertekenen, ook met Olst-Wijhe. Daarmee leggen we een goede basis om samen te werken en zo de gewenste versnelling te realiseren. Dit geldt zowel voor de uitvoering van de energietransitie en de daarvoor benodigde netverzwaring en -aanpassing in bestaande wijken en gebieden, als ook voor nieuwbouwprojecten en uitbreiding. De samenwerkingsovereenkomst (SOK) is geen juridisch document, maar een intentieverklaring waarin we de opgave om de komende jaren actiever samen te werken onderkennen.

BEOOGD RESULTAAT

Starten van nadere samenwerking en afspraken met Enexis wat betreft de opgave rondom energietransitie en netverzwaring/-aanpassingen

KADER

Elektriciteitswet

Klimaatakkoord wat betreft decentrale opwek van energie

ARGUMENTEN VOOR

Overbelast netwerk

Door de nauwe samenwerking met Enexis om het midden- en laagspanningsnetwerk te verbeteren, zorgen wij als gemeente ervoor om de inwoners en bedrijven in Olst-Wijhe zoveel mogelijk te verzekeren van een goed werkend elektriciteitsnetwerk:

Net als de rest van Nederland ontkomen wij er niet aan dat er sprake is van een overbelast midden- en laagspanningsnetwerk. Dit komt aan de ene kant door de toenemende vraag naar elektriciteit door het gebruik van warmtepompen, elektrische auto's, airco's, maar ook de groei van bedrijven en woningbouw. Al met al leidt dit dus tot een hogere vraag naar (groene) stroom en een grotere belasting van het midden- en laagspanningsnetwerk.

Daarnaast zorgt de terug levering van groene stroom, bijvoorbeeld van zonnepanelen, voor grote hoeveelheden elektriciteit die tegelijkertijd het elektriciteitsnetwerk belasten, vaak op momenten dat er juist minder vraag is. Deze grote piek in de geleverde groene stroom zorgt nu nog voor flinke uitdagingen. Door deze onbalans in vraag en aanbod en de pieken in de levering van stroom, bestaat de kans dat we in de toekomst vaker met (meer en regelmatige) stroomuitval te maken krijgen als we niet tijdig ingrijpen.

Het uitbreiden en versterken van het midden- en laagspanningsnet helpt om de hogere vraag naar stroom aan te kunnen. Door het aanleggen van meer kabels, het plaatsen van extra transformatorstations en het verbeteren van bestaande infrastructuur, kan het netwerk meer elektriciteit verwerken en beter omgaan met de groeiende vraag naar (groene) stroom.

SOK → NOK

De samenwerkingsovereenkomst vormt een eerste basis waarin de intentie voor de samenwerking wordt vastgelegd. Dit helpt Enexis - en ons - om een eerste versnelling te realiseren in de uitvoering van de verbetering van het midden- en laagspanningsnetwerk. Hierop volgt een nadere uitwerking met over en weer afspraken. Deze leggen we vast in een nadere overeenkomst (een NOK) waar, meer in detail, afspraken staan over de onderwerpen in de SOK.

Hoewel de verzwaring van het midden- en laagspanningsnetwerk via buurtaanpakken pas in de jaren ná 2026 gepland staan, is de samenwerkingsovereenkomst voor Enexis een moment om verdere stappen te gaan voorbereiden. De SOK wordt ondertekend door de directeur Energiesysteem en Transitie.

Het college wordt gevraagd om wethouder Marcel Blind te mandateren om de SOK en vervolgens de NOK te ondertekenen.

Eerste stap richting een integraal plan

Met het ondertekenen van de SOK zetten we een eerste stap richting een integrale aanpak van netcongestie in onze gemeente. Een samenwerking is er altijd al geweest, maar nu is, in het licht van een versnelling van de uitvoering van netverzwaringen, een gebiedsgerichte en pro-actieve werkwijze nodig.

Recent is een traject afgerond dat ingaat op lokaal integraal programmeren van nutsvoorzieningen (waaronder elektriciteit). De pilot 'No Nuts No Glory' gaat over alle nutsvoorzieningen. Met data in ArcGIS is vanuit de woningbouw (hard en zacht), bedrijventerreinen, reconstructies wegen, riolering, etc. een combinatie gemaakt met de langere termijn programmering van Enexis. Volgende stap is het maken van zoekcirkels door Enexis en inbreidingsplannen gemeente waardoor inzicht ontstaat in plannen die elkaar overlappen en waar afstemming nodig is. En er zijn eerste stappen gezet rondom de toekomstige vermeerdering van transformatorstations (opgenomen in het nieuwe programma van eisen) en hoeveel openbaar groen mogelijk beschikbaar is om hiervoor in te zetten. De gezamenlijke partijen werken in deze samenwerking daarnaast verder de volgende punten uit:

- o Grondverwerving voor transformatorstations;
- o Benodigde organisatie en overleggen;
- o Vertrouwelijkheid van de gedeelde informatie;
- o Communicatie & participatie met de omgeving.

Netcongestie vraagstuk

Naast de operationele lijn van capaciteit voor nieuwe aansluitingen, speelt breder het vraagstuk van netcongestie. Dit is een landelijke opgave, maar raakt aan diverse ontwikkelingen in onze gemeente. In het DTO van juni is dit vraagstuk besproken. Vanuit het DTO wordt nu als eerste stap op management/opdrachtgeversniveau een interne werkgroep gevormd om dit vraagstuk voor Olst-Wijhe verder in beeld te brengen en een voorstel te doen hoe dit organisatorisch vorm te geven.

ARGUMENT TEGEN

Ons grondgebied valt, met dank aan de energiecoöperaties en Aardehuizen, onder de '[Experimenten-regeling](#)'. Dat wil zeggen dat wij ruimte en (juridische) mogelijkheden hebben om op kleine schaal de distributie, levering en verkoop van elektriciteit anders te regelen dan in de (huidige) elektriciteitswet staat. Innovaties die worden gedaan onder die regeling, zoals de batterij bij de Aardehuizen, kunnen in de toekomst mogelijk bijdragen aan het oplossen van netcongestie. Wel is hierbij op te merken dat een lokale oplossing voor het opwekken, verbruiken en opslaan van stroom, zoals bij de Aardehuizen, van de bewoners vraagt om hun dagelijks gedrag aan te passen aan de vraag en beschikbaarheid van energie. Hun dagelijkse routines moeten dus afgestemd worden op de fluctuaties in energieopwekking en - beschikbaarheid. Dit werpt de vraag op of een concept zoals bij de Aardehuizen gemeente breed een oplossing kan bieden.

Net zoals de Aardehuizen en Olstergaard bij ons en een deel van onze inwoners past, zo past het ons ook om maatwerk te onderzoeken en innovaties een kans te geven, vooral als die uit de samenleving komen. De aanpak van Enexis is een 'grote trein' die gaat rijden, waarbij voornamelijk wordt ingezet op netverzwaring. De netverzwaring hebben wij naar verwachting wel nodig, aangezien de vraag naar (groene) stroom in onze gemeente gaat stijgen, denk bijvoorbeeld aan het vervangen van aardgas door elektrische oplossingen. Daarbij is het echter ook aan ons om binnen deze samenwerking ruimte te houden voor maatwerk en innovatie.

RISICO'S

Bij onvoldoende snelheid, capaciteit of urgentie op het midden- en laagspanningsnetwerk is er kans op toekomstige (regelmatige) stroomuitval.

Zowel het midden- en laagspanningsnet als het hoogspanningsnet zijn essentieel voor het betrouwbaar en efficiënt functioneren van het elektriciteitsnet als geheel. Het hoogspanningsnet moet voldoende capaciteit hebben om energie naar de regionale distributiepunten te brengen, terwijl het midden- en laagspanningsnet voldoende capaciteit moet hebben om deze energie verder te distribueren naar eindgebruikers. Een te zwak hoogspanningsnet kan dus nog steeds een knelpunt vormen voor het functioneren van het versterkte midden- en laagspanningsnetwerk. De verantwoording voor het verzwaren

van het hoogspanningsnet ligt bij TenneT en niet bij Enexis. De SOK richt zich alleen op het verzwaren van het midden- en laagspanningsnetwerk.

Verdere risico's zijn op dit moment nog niet te benoemen, maar zullen bij toekomstige uitvoeringsprogramma's in beeld worden gebracht.

FINANCIËN

[Enexis investeert](#) en financiert grote infraprojecten op gebied van netwerk, stations en trafo's. Hiervoor heeft zij de financiering en capaciteit. Op dit moment is nog niet in beeld of er voor de gemeente kosten zijn, maar op project niveau zal dat wel in beeld worden gebracht.

DUURZAAMHEID

Om in de toekomst te kunnen voldoen aan de vraag naar meer (groene) stroom door eindgebruikers, (inclusief het terug leveren van elektriciteit), is het noodzakelijk om het midden- en laagspanningsnetwerk aan te passen.

PARTICIPATIE

Op dit moment nog niet van toepassing, maar bij het concretiseren van een uitvoeringsprogramma zal er ook nagedacht worden over communicatie en mogelijk verdere participatie van inwoners en bedrijven.

COMMUNICATIE

Wat betreft netcongestie volgen we de communicatie van Enexis.

PLANNING EN UITVOERING

Ondertekening volgt en verder gesprekken worden voor het vierde kwartaal gepland.